HINDAMISSTANDARD
Puittaimede spetsialisti, tase 5 kompetentsuse hindamiseks koolilõpetajatele ja töömaailma taotlejatele

Kutsestandardi nimetus:

1) Puittaimede spetsialist, tase 5
   Kutsestandardi tähis: 16-30112023-2.2/6k, link: https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/11215332

1. Üldine informatsioon

1.1. Kutse andja ja eksamikeskus

1) Puittaimede spetsialist, tase 5, kutse andjaks on Eesti Arboristide Ühing (EAÜ).
2) Eksamikeskuseks on Luua Metsanduskool, kes vastavalt kutse andja ja kooli vahel sõlmitud raamlepingule valmistab ette ja viib läbi kutseeksamid.
3) Hindamist viib läbi kutsekomisjoni poolt moodustatud hindamiskomisjon, mis koosneb arboristikavaldkonna sõltumatutest ja kompetentsetest esindajatest. Iga taotleja hindamisel osaleb vähemalt kolmeliikmeline hindamiskomisjon. Hindamiskomisjoni tööd juhib hindamiskomisjoni esimees, kelle määrab kutsekomisjon.
4) Kutseeksami aeg ja koht antakse teada nii kutse andja (www.eestiarboristid.ee) kui eksamikeskuse kodulehel (www.luua.ee).

1.2. Hindamismenetluse alustamine

1) Hindamine viiakse läbi kutse andja poolt määratud ajal ja kohas, vähemalt üks kord aastas.
2) Kutse taotleja esitab kutse andmise korras loetletud taotlusdokumendid eksamikeskusele hiljemalt 1 kuu enne eksami toimumist.
3) Dokumentide esitamise ja eksami eest tasumisega hilinemisel on eksamikeskusel õigus taotlejat eksamile mitte lubada.
4) Eksamikeskuse esindaja vaatab taotleja dokumendid üle ning teavitab taotlejat ühe nädala jooksul dokumentide vastavusest või mittevastavusest nõuetele.

2. Hindamise korraldus

1) Hindamismeetodid kutse esmataotlemisel on:

(1) vestlus koostatud erialase uurimustöö ja portfoolio põhjal;
(2) puittaimeliikide test;
(3) dendropatoloogia ja entomoloogia test.

2) Hindamismeetodid kutse taastõendamisel on:
(1) vestlus koostatud portfoolio põhjal.

3) Kutseeksami ajakava pannakse eksamikeskuse kodulehele välja hiljemalt 1 nädal enne väljakuulutatud eksamiaega (http://www.luua.ee/koolituskeskus/kutseeksamid/).

4) Kutseeksami keel:
(1) kutseeksam viiakse läbi eesti keeles.

5) Hindamisdokumentide vormistamine:
(1) esmasteks hindamisdokumentideks on iga hindamisülesande kohta koostatud individuaalsed hindamislehed, millele hindamiskomisjoni liikmed kannavad oma allkirjaga kinnitatult hindamistulemused;
(2) koondhinnang ülesande sooritamise või mittesooritamise kohta kujuneb vähemalt kolme hindaja konsensusliku otsusena;
(3) taotlejat teavitatakse vestluse ja testi tulemustest hiljemalt eksamipäeva lõpuks;
(4) hindamislehtede põhjal koostatakse kutsekomisjonile esitamiseks koondprotokoll (vt Lisa 1), mis allkirjastatakse kõigi hindamiskomisjoni liikmete poolt;
(5) koondprotokolliga tehakse kutsekomisjonile ettepanek taotlejale kutse andmise või mitteandmise kohta;
(6) taotlejale antakse kutse, kui kõik kutsestandardis loetletud kompetentsid ja tegevusnäitajad on tõendatud.

6) Hindamistulemuste kehtivus:
(1) kui taotlejal ebaõnnestub ühe või mitme eksamiülesande sooritamine, siis on tal õigus nende ülesannete kordussooritusele ühe aasta jooksul;
(2) korduseksamit on õigus sooritada osadena ainult üks kord; kui osaline korduseksam ebaõnnestub, tuleb sooritada uuesti kogu eksam;
(3) korduseksamite vahe peab olema vähemalt 1 kuu;
(4) hindamistulemused kehtivad 1 aasta jooksul tingimusel, et selle aja sees toimub uus kutseeksam; kui eksam toimub hiljem, pikeneb hindamistulemuste kehtivus automaatselt kuni järjekordse eksami toimumiseni;
(5) kordussoorituse kulud katab taotleja vastavalt eksamiülesannete maksumuse kalkulatsioonile.

3. Hinnatavad kompetentsid

1) Kutseeksamiga hinnatakse kõiki puittaimede spetsialisti kutsestandardis kirjeldatud kompetentse, mis on alljärgnevad:

B.2 Puittaimede spetsialist, tase 5 üldoskused
B.3.1 Üksikpuude seisundi ja puude rühmade hindamine
B.3.2 Puistute hindamine
B.3.3 Kasvukohatüüpide hindamine
B.3.4 Erialase nõu andmine
B.3.5 Järelevalve tegemine

B.3.6 Puuhooldustööde korraldamine
B.3.7 Ekspertarvamuste ja -hinnangute koostamine
B.3.8 Puittaimede spetsialist, tase 5 kutset läbiv kompetents

2) Kompetentsi olemasolu tõendatakse tabelis 1 esitatud tegevusnäitajate hindamise kaudu.

3) Kutseeksami juhend on toodud lisa 2, uurimustöö koostamise juhend lisas 3, portfoolio koostamise juhend lisas 4, puittaimeliikide, puuseente ja putukkahjurite nimekiri lisas 5.

Tabel 1. Kompetentside hindamise meetodid tegevusnäitajate/hindamiskriteeriumite kaupa

B.2 Puittaimede spetsialist, tase 5 üldoskused		
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	tegutseb objektiivselt, eelarvamustevabalt ja kallutamatult, et teha või soodustada sõltumatuid otsuseid ja jõuda parima tulemuseni;	Portfoolio
2.	planeerib ja koordineerib ise oma tegevust, paneb paika ajakava ning peab kinni kokkulepitud tööplaanist ja tähtaegadest;	
3.	seostab oma tegevust võimalike tagajärgedega ning on valmis ja võimeline tulemustest aru andma;	
4.	järgib tööd tehes asjakohaseid juhiseid, nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid jmt;	
5.	järgib oma tegevuses keskkonnakaitsega seotud eeskirju, standardeid, juhiseid, seadusi ja tavasid;	
6.	suhtleb, vahetab teavet, peab nõu ja teeb koostööd isikute ja isikute rühmadega, et leida ühine mõistmine, leppida vajaduse korral kokku kompromissides ja tagada töö maksimaalne tõhusus;	
7.	teeb ühiste eesmärkide nimel tõhusat koostööd, mõistes oma ja kolleegide rolli meeskonnas ning käitudes usaldusväärselt ja koostööd soodustavalt;	
8.	säilitab teistega suheldes hea kontakti, väljendab end arusaadavalt ja arvestab suhtluspartneri vajadustega;	
9.	kasutab oma valdkonnas kokkulepitud oskuskeele mõisteid ja termineid;	
10.	mõistab võõrkeelset erialateksti, sh peamisi termineid, ning on võimeline suhtlema tasemel A2 (vt puittaimede spetsialisti kutsestandardi lisa 1);	
11.	kasutab infotehnoloogilisi vahendeid iseseisva kasutaja tasemel (vt puittaimede spetsialisti kutsestandardi lisa 2).	
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	kontrollib maa-ala plaani vastavust reaalsele olukorrale, mittevastavuse korral juhib tellija tähelepanu ebatäpsustele; kasutab maa-ala plaani välitööde teostamisel ja hindamisaruande koostamisel;	Portfoolio, uurimustöö, puittaimeliikide test, dendropatoloogia ja entomoloogia test
2.	hindab asjakohaseid metoodikaid kasutades puittaimede dendroloogilist, ökoloogilist, ajaloolis-kultuurilist, sotsiaalset, rahalist jm väärtust;	
3.	hindab puittaimede seisundit, kasutades asjakohaseid uurimismeetodeid ja abivahendeid, arvestades erinevate tegurite mõju nende elujõule, füsioloogiale ning seisukindlusele; kaasab vajadusel erialaspetsialiste;	
4.	määrab asendusistutuse mahu tuginedes asjakohastele õigusaktidele;	

5.	vormistab välitööde põhjal hindamisaruande, kasutades asjakohaseid joonestusprogramme, esitab ettepanekuid puittaimede seisukorra ja kasvukeskkonna parandamiseks ning kaitsealuste liikide säilitamiseks või ümberasustamiseks; tugineb puittaimede majandamisotsuste vastuvõtmisel tehtud uuringute ja mõõtmiste tulemustele; kaasab vajaduse korral erialaspetsialiste.	
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	kontrollib maa-ala plaani vastavust reaalsele olukorrale; kasutab maa-ala plaani välitööde teostamisel ja hindamisaruande koostamisel;	Portfoolio, uurimustöö, puittaimeliikide test, dendropatoloogia ja entomoloogia test
2.	kasutab hindamisel Metsaregistri andmeid või eraldab vajadusel plaanil metsaeraldised, kasutades nt Maa-ameti ortofotot;	
3.	määrab puistute takseertunnuseid, nagu nt liigiline koosseis, enamuspuuliikide kõrgus, keskmine diameeter, vanus ja kasvukohatüüp;	
4.	hindab puistute tervislikku seisundit ning ökoloogilist, ajaloolis-kultuurilist, sotsiaalset väärtust, kasutades asjakohast metoodikat;	
5.	vormistab välitööde põhjal hindamisaruande, esitab ettepanekuid puistu majandamiseks, tuginedes tehtud uuringute ja mõõtmiste tulemustele, kasutades asjakohaseid joonestusprogramme; vajaduse korral kaasab erialaspetsialiste.	
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	kontrollib maa-ala plaani vastavust reaalsele olukorrale; kasutab maa-ala plaani välitööde teostamisel ja hindamisaruande koostamisel;	Portfoolio, uurimustöö
2.	kasutab hindamisel mullastiku kaarti ja Metsaregistri andmeid või eraldab vajadusel plaanil kasvukohatüübid, kasutades asjakohaseid geodeetilisi alusplaane või Maa-ameti ortofotot;	
3.	määrab kasvukohatüüpide indikaatorliigid ja sellest lähtuvalt kasvukohatüübi;	
4.	määrab vajadusel kaitstavad ja /või invasiivsed liigid ning annab soovitused nende kaitse korraldamiseks, ümberasustamiseks või tõrjeks;	
5.	hindab kasvukohatüübi liigilise koosseisu vastavust „Eesti taimkatte kasvukohatüüpide klassifikatsioonile“ ning ökoloogilist, ajaloolis-kultuurilist, sotsiaalset väärtust, kasutades asjakohast metoodikat;	
6.	vormistab välitööde põhjal hindamisaruande, esitab ettepanekuid kasvukohatüübi majandamiseks, tuginedes tehtud uuringute tulemustele, kasutades asjakohaseid joonestusprogramme; vajaduse korral kaasab erialaspetsialiste.	
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	annab nõu puittaimede majandamisel lähtudes mh puude väärtusest, seisundist ja liigilistest iseärasustest;	Portfoolio

2.	annab nõu haljastusprojektide ja puittaimede hoolduskavade koostamise ning objektide rajamisega seotud küsimustes;	
3.	annab nõu istutustööde ja puuhooldustööde hanketingimuste seadmisel, pakkumiste koostamisel;	
4.	annab nõu puude ehitusaegse kaitse ja erihooldustöödega seotud küsimustes.	
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	teeb haljastus- ja ehitusobjektide rajamisel järelevalvet istutustööde kvaliteedi üle, lähtudes projektist ja asjakohastest õigusaktidest;	Portfoolio, uurimustöö
2.	vastavalt lähteülesandele teeb järelevalvet puuhooldustööde üle, arvestades puuliiki, vanust, bioloogiat, tervislikku seisundit, väärtust ning asjakohaseid õigusakte;	
3.	vastavalt lähteülesandele teeb puude ehitusaegse kaitse meetmete rakendamisega seotud järelevalvet, arvestades asjakohaseid õigusakte;	
4.	vastavalt hindamisandmetele ja hooldussoovitustele teeb kaitsealuste liikide ümberasustamisega seotud järelevalvet.	
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	vastavalt lähteülesandele planeerib puuhooldustööde läbiviimise ajakava, tegevusplaani, vajalikud ressursid jm, arvestades puu bioloogiat ning puuga seotud teiste eluvormide (nt kaitsealused liigid, linnud jm) esinemist;	Portfoolio
2.	tutvub lähteülesandega ning koostab tööga seotud kulude kalkulatsiooni ja hinnapakkumise, lähtudes töö eripärast ning arvestades kehtivatest õigusaktidest tulenevaid nõudeid;	
3.	koostab hanketingimused võttes aluseks projekti või lähteülesande ning kontrollides nende vastavust puittaimede kasvukoha nõuetele, seisundile jms;	
4.	sõlmib tellijaga lepinguid, võtab objekte tööks vastu ja annab neid üle;	
5.	dokumenteerib tehtud tööd vastavalt lepingule;	
6.	lähtub klientidega suhtlemisel kliendikeskse teeninduse põhimõtetest;	
7.	teavitab huvigruppe (nt kohalikud elanikud) enne tööde algust erinevatel asjakohastel viisidel (nt ettevõtte koduleht, teadetetahvlid jms), vajadusel annab huvigruppidele tööde kohta informatsiooni; valmistab ettevõtte töötajad ette huvigruppidega suhtlemiseks;	
8.	veendub vajalike lubade ja kooskõlastuste olemasolus; nende puudumisel korraldab nende hankimise või hangib need, arvestades kehtivatest õigusaktidest tulenevaid nõudeid;	

9.	objektijuhi rollis olles planeerib koostöös töö teostajaga töövahendid ja -viisid, komplekteerib ning instrueerib meeskonna, tagab tööohutuse ja isikukaitsevahendid ning juhib objektil töid; annab töö tellijale üle.	
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	koostab ekspertarvamusi ja -hinnanguid puittaimede seisundi ning väärtuste kohta vastavalt lähteülesandele;	Portfoolio, uurimustöö, puittaimeliikide test, dendropatoloogia ja entomoloogia test
2.	koostab ekspertarvamusi ja –hinnanguid istikute, istutus- ja puuhooldustööde ning järelhooldustööde kvaliteedi kohta;	
3.	koostab ekspertarvamusi ja -hinnanguid puittaimede põhjustatud kahjujuhtumite korral;	
4.	koostab ekspertarvamusi ja -hinnanguid puittaimedele tekitatud kahju korral;	
5.	lähtub ekspertarvamuste ja -hinnangute koostamisel puu bioloogiast, asjakohastest standarditest ja metoodikatest, kehtivatest õigusaktidest jms.	
Tegevusnäitajad/hindamiskriteeriumid:		**Hindamismeetod**
1.	kasutab erinevaid infoallikaid, sh ajalooalaseid materjale puude ja puistute ajaloolise, kultuurilise, sotsiaalse jms väärtuse hindamisel, sh hankides informatsiooni arhiividest;	Portfoolio
2.	tunneb ja kasutab erinevaid puittaimede dendroloogilise, ökoloogilise, ajaloolis-kultuurilise, sotsiaalse, rahalise jm väärtuse hindamise meetodeid;	
3.	oskab lugeda ehitus- ja haljastusprojekte, tunneb nende koostamise staadiume;	
4.	kasutab erialases töös vajaminevaid erialaspetsiifilisi tarkvaralahendusi, programme ja infotehnoloogilisi töövahendeid.	
Teadmised:		**Hindamismeetod**
1.	puu bioloogia, puuliikide omadused, kasvukoha nõuded, ökoloogia ja arboristika põhimõtted;	Portfoolio, uurimustöö, puittaimeliikide test, dendropatoloogia ja entomoloogia test
2.	kasvupinnaseid, nende liigid ja omadused, mullaparandusmeetmed;	
3.	puittaimede kahjurid ja haigused, nende leviku- ja paljunemisviisid ning integreeritud taimekaitse põhimõtted;	
4.	teadlikkus Eesti taimekooslustest ja kasvukohatüüpidest, levinumate liikide sh koosluste indikaatorliikide tundmine;	
5.	ajalooliste maastikuarhitektuuri stiilid, oskus kasutada neid puittaimede hindamisel ja ekspertarvamuste ja -hinnangute andmisel.	